

PRVA KAZALIŠNA *JUDITA*

Antonija Bogner' Šaban

Marulićev spjev *Judita* rijetkim je gostom u hrvatskom kazalištu. Svoje scensko krštenje doživio je u Osijeku 1935. Marko Fotez ga prilagođava svečanom otvorenju Hrvatskoga narodnog kazališta u Splitu 1940.¹ Zatim se izvodi na Splitskom ljetu 1979.² u dramatisaciji Tonka Maroevića i režiji Marina Carića, a oni iskušavaju *Juditu* i u Kazalištu lutaka u Zadru 1991.³ Svako od spomenutih uprizorenja podliježe zasebnom i iscrpnom umjetničkom i kulturološkom prikazu, već stoga što svako iz svog vremenskog i spoznajnog kuta utvrđuje dramsku slojevitost izvornika, njegovu estetsku kakvoću i životnost hrvatske književne baštine. U ovom nevelikom nizu donekle izdvojeno stoji osječka *Judita*, 16. ožujka 1935.⁴ Povijest hrvatskog kazališta tih godina zna tek za poneko djelo iz nacionalne riznice; Gundulićevu

¹ Marko *Marulić: Judita*. Izvatke iz epa za pozornicu priredio Marko Fotez. Glazba Ive Tijardovića.

Red. Marko Fotez. Dir. Oskar Jozefović. Sc. Milan Tolić. Kor. Ana Roje i Oskar Harmoš.

Premijera: 5. prosinca 1940. Hrvatsko narodno kazalište, Split

² Marko *Marulić' Tonko Maroević: Judita*. Adaptirao T. Maroević. Dramaturški obradio Marin Carić. Glazba Sandra Zaninovića.

Red. Marin Carić. Sc. Marin Gozze. Kost. Ruta Knežević. Kor. Miljenko Štambuk. Premijera: 11. kolovoza 1979. Splitsko ljetu, Voćni trg.

³ Marko *Marulić: Judita*. Adaptirao Tonko Maroević. Glazba Joška Koludrovića. Red. Marin Carić. Sc. Branko Stojaković. Lutke Branka Stojakovića.

Premijera: 22. travnja 1991. Crkva Sv. Dominik, Zadar.

⁴ Marko *Marulić: Judita*. Fragment eposa po Z. V. B. / Zora Vuksan'Barlović/ Red. Zora Vuksan'Barlović.

Praizvedba: 16. ožujka 1935. Narodno kazalište, Osijek.

Dubravku,⁵ Palmotićeva *Pavlimira*,⁶ Držićevu *Novelu od Stanca*⁷ i *Skupa*⁸, *Ljubov-nike*⁹ i *Baruna Tamburlana*¹⁰ nepoznatih autora, te *Diogeneša*¹¹ i *Matijaša grabancijaša dijaka*¹² Tita Brezovačkog. Kraj desetljeća donosi još *Dunda Maroja*¹³ i *Pir*

⁵ Ivan Gundulić: *Dubravka*. Pastirska igra u tri čina.

Red. Adam Mandrović.

Premijera: 9. siječnja 1888.

Ivan Gundulić: *Dubravka*. Prvi, drugi i posljednji prizor pastirske igre. Glazba Ivana Zajca.

Red. Branko Gavella. Dir. Oskar Smodek.

Premijera: 24. lipnja 1920.

Ivan Gundulić: *Dubravka*. Pastirska igra u tri čina. Glazba Antuna Dobronića.

Red. Branko Gavella. Dir. Oskar Jozefović. Sc. i kost. Joza Kljaković. Kor. Margareta Froman.

Premijera: 3. veljače 1923.

Ivan Gundulić: *Dubravka*. Pastirska igra u tri čina. Glazba Jakova Gotovca.

Red. Tito Strozzi. Dir. Jakov Gotovac. Sc. Ljubo Babić.

Premijera: 26. travnja 1928.

⁶ Junije Palmotić: *Pavlimir*. Gluma u tri čina.

Red. Stjepan Miletić. Dir. Srećko Albini.

Premijera: 1. rujna 1896.

⁷ Marin Držić: *Stanac*. Komedija u jednom činu.

Red. Stjepan Miletić.

Premijera: 2. siječnja 1895.

⁸ Marin Držić: *Skup*.

Red. Velimir Deželić. Sc. Ljubo Babić.

Premijera: 3. travnja 1921. Teatar Marioneta, Zagreb.

⁹ *Nepoznati autor: Ljubovnici*. Dubrovačka komedija iz XVII. stoljeća u dva čina.

Red. Tito Strozzi. Sc. Ljubo Babić.

Premijera: 30. lipnja 1932.

¹⁰ *Nepoznati autor: Baron Tamburlanović ili/til/ pelda nerazumnoga potrošljivca*.

Stara kajkavska vesela igra u jednom činu.

Premijera: 14. studenoga 1897.

Nepoznati autor: Baron Tamburlanović ili/til/ pelda nerazumnoga potrošljivca.

Red. Josip Bach.

Premijera: 17. listopada 1909.

¹¹ Tito Brezovački: *Diogeneš ili sluga dveh zgubljenih bratov*.

Red. Branko Gavella. Sc. Ljubo Babić.

Premijera: 28. listopada 1925.

¹² Tito Brezovački: *Matijaš grabancijaš dijak*. Gluma s pjevanjem u četiri čina.

Premijera: 20. siječnja 1849.

Tito Brezovački: *Matijaš grabancijaš dijak*.

Red. Adam Mandrović.

Premijera: 12. veljače 1882.

Tito Brezovački: *Matijaš grabancijaš dijak*. Vu četverem spelivanju.

Red. Josip Bach. Sc. Tomislav Krizman.

Premijera: 18. rujna 1916.

Tito Brezovački: *Matijaš grabancijaš dijak*. Vu četverem spelivanju.

Red. Tito Strozzi. Sc. Ljubo Babić.

Premijera: 18. rujna 1929.

¹³ Marin Držić: *Dundo Maroje*. Komedija u dva dijela (3 slike)

Red. Marko Fotez.

Premijera: 27. listopada 1938.

mladog Derenčina.¹⁴ Praizvedba *Judite* značajna je i umjetnički i kulturno, sretno sljubivši dvije sastavnice: redateljski je usklađena s europskim kazališnim iskustvom, a načela je novo polje scenskog proučavanja književnog blaga. Tvorac je dramtizacije i predstave Zora Vuksan ' Barlović,¹⁵ prva hrvatska profesionalna redateljica. Započela je kao članica osječkog Katoličkog gospojinskog dobrotvornog društva, odigravši Margitu Reveru u jednočinki Ericha Otta Hartlebena *Zahtjevi morala*, 1905. Kćerka saborskog zastupnika, poslije smrti supruga, odvjetnika Vuksana, pokušava svoje umjetničke ambicije ostvariti u glavnom nacionalnom, zagrebačkom kazalištu. Debitira kao Julija u Shakespeareovoj drami *Romeo i Julija*, 15. lipnja 1910.,¹⁶ igra u Hauptmannovu *Utopljenom zvonu*¹⁷ i *Krasuljica*¹⁸ Antonije Kasović' Cvijić. Kritika je kuje u zvijezde,¹⁹ ali prvo zaposlenje nudi joj Nikola Faller²⁰ u Osijeku. Ipak zagrebački nastupi priskrbuju joj stipendiju u Beču, gdje uči glumu i govornu tehniku kod Ellen Neustäder'Geyer i pjevanje kod Hansa Cheseka. Prelazi u Berlin gdje je studentica Maxa Reinhardta. Sljedeću godinu, sve do početka prvoga svjetskog rata, provodi u Parizu, često posjećujući, među inim, Antoineov Teatre Libre. Tako Zora Vuksan'Barlović crpi izravno s izvora nemirne i previruće kazališne Europe, a posvećenost Thaliji sve više usmjerava režiji. Svoja htijenja opsežno iznosi Vladimiru Treščecu Branjskom, još uvijek se zanoseći da će joj poslije boravka u najznačajnijim središtima — Berlin, Pariz — biti ponudeno

¹⁴ Hanibal Lucić ' Marin Držić: *Pir mladog Derenčina*.
Red. Branko Gavella. Sc. Ljubo Babić. Kost. Ines Šilović.
Kor. Margareta Froman.
Premijera: 12. studenoga 1939.

¹⁵ Zora Vuksan'Barlović. Glumica i prva profesionalna hrvatska redateljica. (Đakovo, 15. veljače 1887 — Osijek, 5. svibnja 1935). Umjetnički vijek provela u Osijeku (1916'1935). Jednu sezonu nastupala u Narodnom kazalištu za Dalmaciju u Splitu (1925/1926). Studirala kod Maxa Reinhardta i boravila u Parizu proučavajući predstave Andréa Antoinea. Igrala je pretežno dramske i karakterne uloge. Nezaboravne uloge su joj Gospođa Alving u *Sablastima* i Nora u *Nori* Henrika Ibsena. Režirala je pretežno suvremene hrvatske dramatičare — Vojnović, Begović, Pecija Petrović, ali i klasiku — Shakespeare, Calderón. U svojoj okolini ostvaruje značajan pomak prema suvremenom europskom kazalištu, želeći ga usaditi, svojom glumom i režijama, kao i teoretskim člancima u novinama *Hrvatsko pravo*, u nacionalnu sredinu.

¹⁶ William Shakespeare: *Romeo i Julija*.
Red. Josip Bach.
Uloga: Julija, 15. lipnja 1910.

¹⁷ Gerhart Hauptmann: *Utopljeno zvono*.
Red. Josip Bach.
Uloga: Rautendelein, 6. ožujka 1911.

¹⁸ Antonija Kassovitz' Cvijić: *Krasuljica*.
Red. Armošt Grund. Dir. Jan Janota.
Uloga: Vila Krasuljica, 8. travnja 1911.

¹⁹ Usp. J. B'ć. *Narodne novine*, 16. lipnja 1910.
S. P. *Pokret*, 16. lipnja 1910.
f. t. *Agremat Tagblatt*, 16. lipnja 1910.
S. P. *Pokret*, 7. ožujka 1911.
— : *Hrvatska sloboda*, 8. travnja 1911.
— : *Obzor*, 8. travnja 1911.

²⁰ Ugovor je potpisan 25. srpnja 1912.

mjesto u Zagrebu. Voljna je, kako piše iz Pariza, 10. lipnja 1914.²¹ nastupati i kao 'Úprosti vojnik« u predstavama Ive Raića, a željela bi i svoje cjelokupno znanje pokloniti hrvatskoj sredini. Ne slučajno Zora Vuksan'Barlović ističe Ivu Raića jer je taj umjetnik, istinski poštovatelj i sljedbenik Reinhardta, već postavom Shakespeareaova *Koriolana*,²² 1909, pokazao osobna pregnuća i otvorio nove, moderne prostore, nacionalnoj režiji. U istom pismu ona obnavlja i svoje uspomene i dojmove s maksimirske Bachove postave Gundulićeve *Dubravke*,²³ te je i dokaz kamo teže njezine spoznaje o kazalištu. U to vrijeme to je jedna od rijetkih predstava na otvorenom — nešto kasnije izveden je i Shakespeareov *San ivanjske noći*²⁴ na Ljetnoj pozornici, 1913. ' a upravo ovakvi spektakli, bez obzira na temu dramskog djela, prevladavaju u jednom dijelu kazališne Europe. Vođena iskustvom iz Deutsches Theatra, a bliska joj i Antoineova režija Molièreove komedije *Škola za žene* u Odèonu, Zora Vuksan'Barlović predlaže Treščecu svoju zamisao Schillerove *Djevice Orleanske* u Maksimiru. Možda bi Zora Vuksan'Barlović svojim djelovanjem proširila i umnožila dosege Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, ali je ponovno, iako uspješno gostuje u Ogrizovićevoj *Hasanaginici*²⁵ i Molnarovoj komediji *Gardista*,²⁶ upućena na odlazak u Osijek, gdje i provodi umjetnički vijek. U sljedeća dva i pol desetljeća nižu se različiti redateljski i glumački nastupi, ali stalnost njezina stvaralačkog portreta su klasični pisci — Shakespeare, Calderòn — na istaknutom mjestu su Hauptmann, Ibsen, kao i suvremeni dramatičari — Vojnović, Begović, Pecija Petrović.²⁷ Koliko je osječka sredina prionula uz njezino viđenje kazališta i koliko je ono uzelo maha, pokazao bi iscrpan uvid u režije i uloge Zore Vuksan'Barlović. Zasada se treba zadovoljiti činjenicom da je razdoblje njezina

²¹ Pismo Zore Vuksan'Barlović upućeno Vladimiru Treščecu Branjskom pohranjeno je u Zavodu za književnost i teatrologiju HAZU u dokumentima Hrvatskog narodnog kazališta, br. 5431.

²² William Shakespeare: *Koriolan*. Tragedija u pet činova.
Red. Ivo Raić.

Premijera: 16. listopada 1909.

²³ Ivan Gundulić: *Dubravka*.

Red. Josip Bach.

Igrano: 17. kolovoza 1913. Ljetna pozornica, perivoj Maksimir.

²⁴ William Shakespeare: *San ivanjske noći*.

Red. Josip Bach.

Igrano: 24. i 31. kolovoza 1913. Ljetna pozornica, perivoj Maksimir.

²⁵ Milan Ogrizović: *Hasanaginica*.

Red. Josip Bach.

Uloga: Robinjica Vlahinja, 8. svibnja 1915.

²⁶ Ferenz Molnàr: *Gardista*.

Uloga: Glumica, 17. i 26. siječnja 1915.

²⁷ Gerhart Hauptmann: *Utopljeno zvono*, 11. studenoga 1915.

Ivo Vojnović: *Gospođa sa suncokretom*, 26. rujna 1922.

William Shakespeare: *Mletački trgovac*, 12. travnja 1923.

Pedro Calderòn de la Barca: *Večera kralja Baltazara*, 15. kolovoza 1924.

Milan Begović: *Svadbeni let*, 28. prosinca 1925.

Henrik Ibsen: *Hedda Gabler*, 3. ožujka 1925.

Petar Petrović Pecija: *Zemlja*, 4. studenoga 1926.

Henrik Ibsen: *Divlja patka*. 10. studenoga 1934.

djelovanja u Osijeku (1916'1935) ispunjeno raznorodnim umjetničkim smjerovima, od nasljedovatelja Stanislavskog — Vasilij Uljanišev i Lidija Mansvjetova — do teatraliziranog realizma sklonog aktualnim redateljskim zahvatima — Aleksandar Gavrilović, Viktor Bek, Vatroslav Hladić, Josip Martinčević, Tomislav Tanhofer. Zora Vuksan'Barlović zauzima svakako mjesto među njima. Tomislav Tanhofer, sudionik njezina vremena, štovani redatelj i glumac, zapisuje: 'Ona je taj teatar obogatila svojom nervoznom, senzibilnom ličnošću, izuzetnom i dotad neuobičajenom erudicijom i zanatskim znanjem, visoko odnjegovanim ukusom, tananim osjećajem za najsuptilnije psihološke nijanse i smatram je, do danas, našom najvećom kreatorkom Ibsenovih i Strindbergovih žena, a da ne govorim o njezinim režijama, koje su, u ono vrijeme, bile izvanredno studiozne, smjele i novatorske.«²⁸ Teško je pouzdano utvrditi što je Zoru Vuk-san'Barlović nagnalo da se upusti u dramtizaciju Marulićeve *Judite* u čast svoje 25. obljetnice djelovanja.²⁹ Možda joj je nadahnuće bila svečana i opsežna proslava podizanja Marulićeve spomenika u Splitu, 26. srpnja 1925. gdje se zatječe kao članica Narodnog kazališta za Dalmaciju u sezoni 1925/1926. Možda je tome razlog i to što je na temelju velikog iskustva Juditu spoznala kao veličinu koja podra-zumijeva njezina traganja za takvom vrstom lika, pa biblijske i klasične motive ovog književnog djela, posebno peto i šesto pjevanje, redateljski podređuje scenskom spektaklu. Znalac kulture i tradicije, koje u dvadesetom stoljeću doživljavaju procvat u različitim kazališnim oblicima, Zora Vuksan'Barlović izabire iz *Judite* stihove koji se po svome sadržaju i dramatičnosti uklapaju u strukturu grčke tragedije. U dramtizaciji se pojavljuje Judita, Holofernov vratar Vagav, pojedini stihovi raspodijeljeni su na dva polukora, dok je Maruliću dodijeljena uloga korifeja. Na taj način Zora Vuksan'Barlović temeljito problematizira dramski naboj spjeva, što će tek prerada Tonka Maroevića dovesti do vrhunca. On to izlaže ovako: 'U Od 2.126 stihova Marulićeve spjeva, njih 839, znatno je više od jedne trećine, donosi upravni govor likova, monologe i dijaloge bitne za odvijanje radnje i razumijevanje zapleta. Premda ostale stihove epa ne možemo svesti na isključivo deskriptivne, poučne i nabožne funkcije, činjenica je da narativnu strukturu također najbolje otkrivamo iz *razgovornih* stihova, na taj način su najčešće riješena i glavna konfliktna mjesta.«³⁰ Snaga Juditine ličnosti i njezina moralna nadmoć misao je vodilja dramtizacije Zore Vuksan'Barlović. Dramtizacija počinje 261 stihom spjeva, kada Judita zahtijeva da joj se otvore gradska vrata Betulije, vrativši se iz pobjedonosnog boja s Holofernom. Poslije kratkog opisa predšasne noći u silnikovom taboru, a time je već obuhvaćen i početak šestog pjevanja, Juditinu dramsku dionicu preuzima prvi dio kora koji dosljedno izvještava o slavljeničkom raspoloženju puka. I dok je tom dijelu kora dodijeljena radnja koja se odnosi na

²⁸ Tomislav Tanhofer: *Priznanje* (u: *Spomen' knjiga o pedesetoj godišnjici Narodnog kazališta u Osijeku, 1907'1957*), Osijek, 1957. str. 175.

²⁹ Osim fragmenta eposa Marulićeve *Judite* 16. ožujka 1935, druga točka programa bio je fragment iz *Kohana i Vlaste* Franje Markovića u preradi Zore Vuksan'Barlović. To je jedini put da je ovo djelo ugledalo svjetlost pozornice u profesionalnim hrvatskim kazalištima sve do danas. Iz toga proistječe da obje ove prerade i režije Zore Vuksan'Barlović zaslužuju posebnu kulturološku i umjetničku analizu i procjenu. Mozaični program, u završnom dijelu, ispunjen je jednočinkom E. Hartlebena *Zahtjevi morala* u prijevodu Nikole Andrića. Zora Vuksan'Barlović glumi Margitu Reveru, ulogu kojom se predstavlja osječkoj publici davne 1905. kao članica Katoličkog gospojinskog dobrotvornog društva.

³⁰ Tonko Maroević: *Dike ter hvaljenja*, Split, 1986, str. 135.

NARODNO KAZALIŠTE

Osijek

NOVOSADSKO-OSJEČKO

Sezona 1934/35

Preštava 161

Izvan pretplate 92

U subotu, 16 marta 1935

Početak u 8·30 sati uveče

Proslava 25-godišnjice umjetničkog rada gđe Zora Vuksan-Barlović

Program proslave:

I.

1. Vatroslav Lisinski: „Jugoslavenka“, overture br. 4 (G mol) komponirano 1848 god. u Pragu. Izvodi osječka Filharmonija pod ravnanjem g. Lava Mirskog.

2.

Judita

Fragmenat eposa po Z. V. B. od Marka Marulića.

Lica:

Judita	Zora Vuksan-Barlović		Stojan Jovanović
Marulić	Milivoj Ganza		Ivo Leitner
Vagav	Vasa Veselinović		Chorus II
Chorus I	Amand Alliger Slavko Leitner		Milan Miljuš Mario Radovan

3.

Kohan i Vlasta

Fragmenat eposa po Z. V. B. od dr. Franje Markovića.

Lica:

Kohan	Milan Orlović		Stjepan Dobrić
Kravoj	Joso Martinčević		Milivoj Ganza
Slavoj	Milorad Aćimović		Dragomir Krančević
Vlasta	Zora Vuksan-Barlović		Milan Miljuš
Chorus I	Amand Alliger Stojan Jovanović Ivo Leitner Slavko Leitner	Chorus II	Mario Radovan Tosa Stojković Vasa Veselinović

II.

Pauza

III.

4.

Zahtjevi morala

Aktovka, od E. Hartlebena. — Preveo dr. M. Andrić.

Lica:

Margita Revera	Zora Vuksan-Barlović
Friedrich	Milan Orlović
Berta	Jelka Vujić

U ovoj je aktovci 1905 god. gđa Zora Vuksan Barlović prvi put nastupila na osječkoj pozornici (hrvatski) kao članica Katoličkog gospojinskog dobrotv. društva u Osijeku, prilikom 50-godišnjice.

Cijene mjesta:

Lože: velike 100—, male 80—; Cerde: I i II. red 20— Din; Parter: I.—III. reda: 15— Din, IV.—VII. reda: 12— Din, VIII.—XI. reda: 10— Din; Balkon: I. i II. red: 15— Din, III.—VI. reda: 10— Din; Galerija: I. red: 5— Din, II. i III. red i postrance: 4— Din; stajanje na galeriji: 3— Din; stajanje u dačkom parteru: 3— Din.

Na ove cijene naplaćuje se, u smislu Finansijskoga Zakona, za svaku ulaznicu po 1— Din u korist Centralnoga Penzionog Fonda Udruženja glumaca Kraljevine Jugoslavije.

Prodaja ulaznica vrši se na dnevnoj kazališnoj blagajni od 9 do 12 sati prije podne, od 3 do 5 sati poslije podne i jedan sat prije početka pretstave. - Telefon broj 53.

REPERTOAR:

U nedjelju, 17 marta u 3 sata poslije podne „Poljačka krv“, opereta od Oskara Nedbala.

Pririedba Hrvatskog pjevačkog i glazbenog društva „Kuhač“

U 8 30 sati uveče „Lumpacius Vagabundus“, lakrdija s muzikom i pjevanjem. Napisao Nestroy. Popularna večernja predstava. - Cijene mjesta od 3 do 15 dinara.

realistička zbivanja i reakcije, drugom njegovom dijelu namijenjeni su stihovi vezani za izravno tumačenje volje bogova, odnosno biblijski motiv spjeva. Marulićev lik je dramaturška spona među pojedinim dramskim dionicama. On upravlja radnjom i objašnjava Juditine čine, kao što je i njihov procjenitelj i zainteresirani književni tvorac.³¹ Zahvaljujući ovoj dramaturziji Marulićeva *Judita* postaje još jedno djelo naše dramske baštine iskušano na sceni, u skladu s umjetničkim nazorima svoga vremena. Drugo je pitanje koliko je taj zahvat u izvornik opsežno osvijetlio Marulićev stvaralački svijet. Zora Vuksan'Barlović uspijeva, ne mijenjajući ni ne kradeći preuzete stihove, oblikovati logičnu cjelinu, očišćenu od književnih slika koje se najizravnije ne vežu na Juditino alegorijsko poslanstvo. Tako *Judita* izbija u prvi

³¹ Dramaturzija Marulićeve *Judite*, sačuvana je u rukopisnom prijepisu u arhivu Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, br. 758. Sastoji se od 9 stranica teksta i naslovnice, širine 21 centimetra i visine 34 centimetra. Na naslovnici je zapisano da je dramaturzija zgotovljena 15. veljače 1935. Da bi se mogao dobiti bolji uvid u dramaturziju, Marulićeve *Judite*, jer o režiji nema podataka u *Hrvatskom listu*, vjerojatno zbog opsežnosti programa te slavljeničke večeri, ovdje se navode brojevi stihova koji pripadaju pojedinom liku. Brojevi su preneseni prema izdanju Marulićeve *Judite* objavljene u *Pet stoljeća hrvatske književnosti*, knj. 4. str. 37'103. Zagreb, 1970. (priredio Ivan Slamnig)

<i>Judita:</i>	261'265 275'280 285'297 2'24 (šesto pjevanje)
<i>Prvi Chorus:</i>	25 37'52
<i>Drugi Chorus:</i>	53'54
<i>Prvi Chorus:</i>	55'66
<i>Vagav:</i>	67'70
<i>Prvi Chorus:</i>	71'80 88'92 119'122 133'135 139'152
<i>Drugi Chorus:</i>	153'164
<i>Prvi Chorus:</i>	165'168
<i>Marulić:</i>	169'172 237'238 243'244 253'276
<i>Drugi Chorus:</i>	325'332
<i>Prvi Chorus:</i>	333'334 345'350 361'368 374'381
<i>Drugi Chorus:</i>	382 409'412
<i>Prvi Chorus:</i>	423'428
<i>Marulić:</i>	433'440
<i>Drugi Chorus:</i>	441

plan, pa hrvatsko kazalište kao rijetko kada ima na sceni ženski lik kao nositelja nacionalnih težnji. Pritom ne treba smetnuti s uma u kojim je godinama praizvedena *Judita*! Tumači dramatizacije, pored slavljenice kojoj je pripala *Judita*, provjereni su glumački prvaci. Milivoj Ganza je Marulić, Vasa Veselinović je Vagav, a članovi kora su Amand Alliger, Slavko Leitner, Stojan Jovanović, Ivo Leitner, Milan Miljuš i Mario Radovan. Marulićeva *Judita* je igrana samo te slavljeničke večeri i nije saživjela s programom osječkog kazališta. Bolja sudbina nije joj zapisana ni u lokalnom dnevniku *Hrvatski list*.³² Kako već priliči prigodi, izvjestitelj posebno nabraja koje su sve ličnosti čestitale Zori Vuksan'Barlović, što su izrekle u govorima i koje su joj darove namijenili. Ipak doznaju se i dva podatka usko vezana uz uprizorenje i uspjeh *Judite*. Glumcima je stih i jezik Marulićeva spjeva bio nepremostivom teškoćom, a gledateljima isto tako ne-pristupačan. Dalje se iznosi da je Zora Vuksan'Barlović željela da Boris Papan-dopulo sklada scensku glazbu za ovu predstavu. To samo još jedanput potvrđuje njezinu intelektualnu zrelost i dosljednost u umjetničkom stvaranju. Iz svih dostupnih činjenica proistječe da dramatizacija i režija *Judite* nisu pale na plodno tlo. U nekom drugom vremenu i na nekom drugom mjestu naponi ove umjetnice donijeli bi drugačije plodove. Požaliti je da je tome tako, jer bi Osijek i njegovo kazalište, jamačno imali drugačije mjesto u razmatranjima scenskog oživljavanja hrvatske književne baštine. I kao što naponi Zore Vuksan'Barlović nisu dosada opsežnije obrađeni, tako je i njezina *Judita* pala u zaborav. Ona je utrla povijesni put daljnjih scenskih istraživanja ovog teksta, u kronologiji kazališta upisana na čelnom mjestu. Možda je to najveća zahvala Zori Vuksan'Barlović, njezinoj dramatizaciji i režiji Marulićeva spjeva, jer umjetnost nije natjecateljstvo, već plemenito nad-metanje mišljenja.

³² : *Hrvatski list*, 18. ožujka 1935. str. 3.